

PRILOG I. – OPĆI UVJETI

SADRŽAJ

<u>DIO A – PRAVNE I ADMINISTRATIVNE ODREDBE</u>	1
<u>Članak II.1. – Definicije</u>	5
<u>Članak II.2. – Opće obveze korisnika</u>	6
<u>Članak II.3. – Komunikacija između stranaka</u>	7
<u>II.3.1. Oblik i način komunikacije</u>	7
<u>II.3.2. Datum dostave obavijesti</u>	7
<u>Članak II.4. – Odgovornost za štetu</u>	7
<u>Članak II.5. – Sukob interesa</u>	8
<u>Članak II.6. – Povjerljivost podataka</u>	8
<u>Članak II.7. – Obrada osobnih podataka</u>	8
<u>II.7.1. Obrada osobnih podataka koju obavlja Komisija</u>	8
<u>II.7.2. Obrada osobnih podataka koju provodi korisnik</u>	9
<u>Članak II.8. – Vidljivost financiranja unije</u>	9
<u>II.8.1. Podaci o financiranju Unije i uporaba simbola Europske unije</u>	9
<u>II.8.2. Izjave kojima se Komisija odriče odgovornosti</u>	10
<u>Članak II.9. – Postojeća prava i pravo vlasništva te uporaba rezultata (uključujući prava intelektualnog i industrijskog vlasništva)</u>	10
<u>II.9.1. Korisnik je vlasnik rezultata</u>	10
<u>II.9.2. Postojeća prava</u>	10
<u>II.9.3. Pravo Unije na uporabu rezultata i postojeća prava Unije</u>	10
<u>Članak II.10. – Dodjela ugovora potrebnih za provedbu djelovanja</u>	11
<u>Članak II.11. – Podugovaranje poslova koji su dio djelovanja</u>	12
<u>Članak II.12. – Financijska potpora trećim stranama</u>	13

<u>Članak II.13. – Izmjene Sporazuma</u>	13
<u>Članak II.14. – Ustupanje potraživanja plaćanja trećim stranama</u>	14
<u>Članak II.15. – Viša sila</u>	14
<u>Članak II.16. – Suspenzija provedbe djelovanja</u>	14
<u>II.16.1. Korisnik suspendira provedbu</u>	14
<u>II.16.2. Komisija suspendira provedbu</u>	15
<u>II.16.3. Učinci suspenzije</u>	16
<u>Članak II.17. – Raskid Sporazuma</u>	16
<u>II.17.1. Raskid Sporazuma na inicijativu korisnika</u>	16
<u>II.17.2. Raskid Sporazuma na inicijativu Komisije</u>	16
<u>II.17.3. Učinci raskida</u>	19
<u>Članak II.18. – Mjerodavno pravo, rješavanje sporova i izvršive odluke</u>	19
<u>DIO B – FINANCIJSKE ODREDBE</u>	21
<u>Članak II.19. – Prihvatljivi troškovi</u>	21
<u>II.19.1. Uvjeti prihvatljivosti troškova</u>	21
<u>II.19.2. Prihvatljivi izravni troškovi</u>	21
<u>II.19.3. Prihvatljivi neizravni troškovi</u>	22
<u>II.19.4. Neprihvatljivi troškovi</u>	23
<u>Članak II.20. – Mogućnost utvrđivanja i provjere prijavljenih iznosa</u>	23
<u>II.20.1. Prijavljivanje troškova i doprinosa</u>	23
<u>II.20.2. Evidencija i ostala dokumentacija za dokazivanje prijavljenih troškova i doprinosa</u>	24
<u>II.20.3. Uvjeti za utvrđivanje sukladnosti prakse troškovnog računovodstva</u>	25
<u>Članak II.21. – Prihvatljivost troškova subjekata povezanih s korisnikom</u>	26
<u>Članak II.22. – Prijenos sredstava</u>	26

<u>Članak II.23. – Neispunjavanje obveza izvještavanja</u>	26
<u>Članak II.24. – Suspenzija plaćanja i roka plaćanja</u>	26
<u>II.24.1. Suspenzija plaćanja</u>	26
<u>II.24.2. Suspenzija roka plaćanja</u>	28
<u>Članak II.25. – Izračun konačnog iznosa bespovratnih sredstava</u>	28
<u>II.25.1. Korak 1. – primjena stope nadoknade na prihvatljive troškove te zbrajanje jediničnih, paušalnih i jednokratnih doprinosa</u>	29
<u>II.25.2. Korak 2. – ograničenje na najviši iznos bespovratnih sredstava</u>	30
<u>II.25.3. Korak 3. – smanjenje zbog pravila o zabrani stvaranja dobiti</u>	30
<u>II.25.4. Korak 4. – smanjenje zbog neispravne provedbe ili kršenja drugih obveza</u>	31
<u>Članak II.26. – Povrat sredstava</u>	32
<u>II.26.1. Povrat sredstava</u>	32
<u>II.26.2. Postupak povrata</u>	32
<u>II.26.3. Zatezne kamate</u>	32
<u>II.26.4. Bankovne naknade</u>	33
<u>Članak II.27. – Provjere, revizije i ocjenjivanje</u>	33
<u>II.27.1. Tehničke i financijske provjere, revizije, privremena i završna ocjenjivanja</u>	33
<u>II.27.2. Obveza čuvanja dokumenata</u>	33
<u>II.27.3. Obveza pružanja informacija</u>	34
<u>II.27.4. Posjeti na licu mjesta</u>	34
<u>II.27.5. Kontradiktorni revizijski postupak</u>	34
<u>II.27.6. Učinci nalaza revizije</u>	34
<u>II.27.7. Ispravak sustavnih ili učestalih pogrešaka, nepravilnosti, prijevara ili povreda obveza</u>	35

<u>II.27.8. Provjere i inspekcije koje provodi OLAF</u>	37
<u>II.27.9. Provjere i revizije koje provodi Europski revizorski sud</u>	37

DIO A – PRAVNE I ADMINISTRATIVNE ODREDBE

ČLANAK II.1. – DEFINICIJE

Za potrebe Sporazuma primjenjuju se sljedeće definicije:

„djelovanje”: skup aktivnosti ili projekt za koji se dodjeljuju bespovratna sredstva i koji korisnik provodi kako je opisano u Prilogu II.;

„povreda obveza”: nemogućnost korisnika da ispuni jednu ugovornu obvezu ili više njih;

„povjerljive informacije ili dokumenti”: sve informacije ili dokumenti (u bilo kojem obliku) koje je jedna stranka primila od druge ili kojima je bilo koja od stranaka pristupila u kontekstu provedbe Sporazuma, a koje je bilo koja od stranaka pisanim putem odredila kao povjerljive. Informacije koje su javno dostupne ne smatraju se povjerljivima;

„sukob interesa”: situacija u kojoj je ugrožena korisnikova nepristrana i objektivna provedba Sporazuma zbog obiteljskih ili emocionalnih razloga, političke ili nacionalne pripadnosti, ekonomskog interesa ili bilo kojeg drugog zajedničkog interesa s Komisijom ili bilo kojom trećom stranom u vezi s predmetom Sporazuma;

„izravni troškovi”: posebni troškovi koji su izravno povezani s provedbom djelovanja i stoga mu se mogu izravno pripisati. Ti troškovi ne smiju uključivati nikakve neizravne troškove;

„viša sila”: svaka nepredvidiva i iznimna situacija ili događaj koji je izvan kontrole stranaka i koji ih sprječava da ispune svoje obveze u skladu sa Sporazumom, pri čemu se ta situacija ili događaj ne može pripisati njihovoj pogrešci ili nemaru odnosno pogrešci ili nemaru podugovaratelja, povezanih subjekata ili trećih strana koje primaju financijsku potporu, a takvu situaciju ili događaj nije moguće izbjeći unatoč postupanju s dužnom pažnjom. Sljedeće situacije ne mogu se smatrati višom silom: radni sporovi, štrajkovi, financijske poteškoće ili neizvršenje usluge, greške na opremi ili materijalu ili kašnjenja u njihovoj raspoloživosti, osim ako su izravna posljedica relevantnog slučaja više sile;

„službena obavijest”: oblik pisane komunikacije između stranaka poštom ili elektroničkom poštom koja pošiljatelju pruža uvjerljivi dokaz da je poruka dostavljena navedenom primatelju;

„prijevara”: svaki čin ili propust koji je povezan s upotrebom ili davanjem lažnih, netočnih ili nepotpunih izjava ili dokumenata, čiji je učinak pronevjera ili nezakonito zadržavanje sredstava ili imovine iz proračuna Unije, ili s neotkrivanjem informacija, čime se krši određena obveza, s istim učinkom ili sa zloupotrebom takvih sredstava ili imovine za potrebe različite od onih za koje su sredstva izvorno odobrena;

„teška povreda dužnosti”: kršenje primjenjivih zakona ili drugih propisa ili etičkih normi profesije kojoj osoba ili subjekt pripada ili svako protupravno postupanje osobe ili subjekta koje utječe na njezinu/njegovu profesionalnu vjerodostojnost ako takvo postupanje upućuje na protuzakonitu namjeru ili krajnju nepažnju;

„razdoblje provedbe”: razdoblje provedbe aktivnosti koje su dio djelovanja, kako je navedeno u članku I.2.2.;

„neizravni troškovi”: troškovi koji nisu posebni troškovi koji su izravno povezani s provedbom djelovanja i stoga mu se ne mogu izravno pripisati. U te troškove ne smiju biti uključeni nikakvi troškovi koji se mogu utvrditi ili prijaviti kao prihvatljivi izravni troškovi;

„nepravilnost”: svaka povreda odredbe prava Unije koja je posljedica nekog čina ili propusta korisnika, koja šteti ili bi mogla naštetiti proračunu Unije;

„najviši iznos bespovratnih sredstava”: najviši iznos doprinosa EU-a za djelovanje kako je utvrđen u članku I.3.1.;

„postojeći materijal”: bilo koji materijal, dokument, tehnologija ili znanje i iskustvo koji su postojali prije nego što ih je korisnik upotrijebio za proizvodnju rezultata tijekom provedbe djelovanja;

„postojeće pravo”: svako pravo industrijskog i intelektualnog vlasništva nad postojećim materijalom; može se sastojati od prava vlasništva, licencijskog prava i/ili prava uporabe koje pripada korisniku ili bilo kojoj trećoj strani;

„povezana osoba”: svaka osoba koja je ovlaštena zastupati korisnika ili donositi odluke u njegovo ime;

„datum početka”: datum kada počinje provedba djelovanja kako je utvrđen u članku I.2.2.;

„podugovor”: ugovor o nabavi u smislu članka II.10. u okviru kojeg treća strana izvršava poslove koji su dio djelovanja opisanog u Prilogu II.;

ČLANAK II.2. – OPĆE OBVEZE KORISNIKA

Korisnik:

- (a) odgovara za provedbu *djelovanja* u skladu sa Sporazumom;
- (b) mora ispunjavati sve svoje zakonske obveze u skladu s mjerodavnim pravom EU-a te međunarodnim i nacionalnim pravom;
- (c) mora bez odgode obavijestiti Komisiju o svim događajima ili okolnostima s kojima je upoznat i koje bi mogle utjecati na provedbu *djelovanja* ili ga odgoditi;
- (d) mora bez odgode obavijestiti Komisiju:
 - (i) o svakoj promjeni svoje pravne, financijske, tehničke, organizacijske ili vlasničke situacije te o svakoj promjeni svojeg imena, adrese ili pravnog zastupnika;
 - (ii) o svakoj promjeni pravne, financijske, tehničke, organizacijske ili vlasničke situacije povezanih subjekata te o svakoj promjeni njihova imena, adrese ili pravnog zastupnika;
 - (iii) o svakoj promjeni u pogledu situacija za isključenje navedenih u članku 136. Uredbe (EU) 2018/1046, uključujući onu koja se odnosi na njegove povezane subjekte.

ČLANAK II.3. – KOMUNIKACIJA IZMEĐU STRANAKA

II.3.1. Oblik i način komunikacije

Sva komunikacija povezana sa Sporazumom ili s njegovom provedbom mora:

- (a) biti u pisanom obliku (na papiru ili u elektroničkom obliku);
- (b) sadržavati broj sporazuma i
- (c) odvijati se s pomoću podataka za kontakt iz članka I.6.

Posebno, stranke su suglasne da svaka službena obavijest dostavljena poštom ili elektroničkom poštom ima puni pravni učinak i prihvatljiva je kao dokaz u sudskim postupcima.

Ako stranka u razumnom roku zatraži pisanu potvrdu elektroničkog pismena, pošiljatelj mora što prije dostaviti izvornu potpisanu papirnatu verziju pismena.

II.3.2. Datum dostave pismena

Smatra se da je komunikacija izvršena na dan kada stranka primateljica primi pismo, osim ako je u Sporazumu utvrđeno da se komunikacija smatra izvršenom na dan slanja pismena.

Smatra se da je stranka primateljica primila e-poštu na dan njezina slanja, pod uvjetom da je poslana na adresu e-pošte navedenu u članku I.6. Pošiljatelj mora moći dokazati datum slanja, na primjer s pomoću automatske potvrde o pročitanoj poruci. Ako pošiljatelj primi obavijest da pismo nije dostavljeno, mora uložiti sve napore kako bi osigurao da druga stranka primi pismo elektroničkom ili redovnom poštom. U tom se slučaju ne smatra da je pošiljatelj prekršio svoju obvezu slanja pismena u utvrđenom roku.

Smatra se da je Komisija primila pismo poslano poštom ili kurirskom službom na dan njegova evidentiranja u službi navedenoj u članku I.6.

Smatra se da je službena obavijest zaprimljena na dan primitka naveden u dokazu o dostavi koji je poslan pošiljatelju i u kojem se navodi da je poruka dostavljena primatelju.

Ako druga stranka ovog Sporazuma ne obavijesti o promjeni poštanske ili elektroničke adrese, Komisija to može smatrati teškom povredom dužnosti, odnosno jednom od situacija za isključenje iz članka 136. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

ČLANAK II.4. – ODGOVORNOST ZA ŠTETU

II.4.1. Komisija se ne mora smatrati odgovornom za štetu koja je uzrokovana korisniku ili koju je korisnik pretrpio, uključujući štetu koja je nanesena trećim stranama, a posljedica je djelovanja ili je nastala tijekom provedbe *djelovanja*.

II.4.2. Korisnik mora Komisiji nadoknaditi štetu koju je pretrpjela kao rezultat provedbe *djelovanja* ili zato što *djelovanje* nije provedeno potpuno u skladu sa Sporazumom, osim u slučaju više sile.

ČLANAK II.5. – SUKOB INTERESA

II.5.1. Korisnik mora poduzeti sve potrebne mjere kako bi spriječio *sukob interesa*.

II.5.2. Korisnik mora bez odlaganja obavijestiti Komisiju o svakoj situaciji koja predstavlja ili bi mogla predstavljati *sukob interesa*. On odmah poduzima sve potrebne mjere za ispravljanje situacije.

Komisija može provjeriti jesu li poduzete mjere prikladne i zatražiti da se do određenog roka poduzmu dodatne mjere.

ČLANAK II.6. – POVJERLJIVOST PODATAKA

II.6.1. Tijekom provedbe *djelovanja* i pet godina nakon plaćanja preostalog iznosa, stranke moraju čuvati povjerljivost svih *povjerljivih informacija i dokumenata*.

II.6.2. Stranke smiju koristiti *povjerljive informacije i dokumente* za druge potrebe osim za ispunjavanje svojih obveza iz Sporazuma samo uz prethodnu pisanu suglasnost druge stranke.

II.6.3. Obveze povjerljivosti ne primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

- (a) ako stranka koja obznanjuje informacije pristane osloboditi stranku primateljicu tih obveza;
- (b) ako *povjerljive informacije ili dokumenti* budu objavljeni drugim sredstvima koja ne uključuju povredu obveze povjerljivosti;
- (c) ako je zakonom propisano da se *povjerljive informacije ili dokumenti* moraju objaviti.

ČLANAK II.7. – OBRADA OSOBNIH PODATAKA

II.7.1. Obrada osobnih podataka koju obavlja Komisija

Sve osobne podatke sadržane u Sporazumu Komisija je dužna obraditi u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725¹.

Takve podatke mora obraditi voditelj obrade podataka utvrđen u članku I.6. isključivo radi provedbe i praćenja provedbe Sporazuma te upravljanja njime ili radi zaštite financijskih interesa EU-a, uključujući provjere, revizije i istrage u skladu s člankom II.27.

Korisnik ima pravo na pristup, ispravak ili brisanje svojih podataka te pravo na ograničavanje obrade ili, ako je primjenjivo, pravo na prenosivost ili pravo na ulaganje prigovora na obradu

¹ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ.

podataka u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725. Sve upite u vezi s obradom svojih osobnih podataka korisnik mora poslati voditelju obrade podataka utvrđenom u članku I.6.

Korisnik se u svakom trenutku može obratiti Europskom nadzorniku za zaštitu podataka.

II.7.2. Obrada osobnih podataka koju provodi korisnik

Korisnik mora obrađivati osobne podatke iz sporazuma u skladu s primjenjivim pravom EU-a i nacionalnim pravom o zaštiti podataka (uključujući obveze traženja odobrenja ili obavješćivanja).

Korisnik svojem osoblju smije odobriti pristup samo onim podacima koji su potrebni za provedbu i praćenje Sporazuma te upravljanje njime. Korisnik mora osigurati da se osoblje ovlašteno za obradu osobnih podataka obvezalo na poštovanje povjerljivosti ili da podliježe odgovarajućoj zakonskoj obvezi čuvanja povjerljivosti.

Korisnik mora poduzeti odgovarajuće tehničke i organizacijske mjere sigurnosti uzimajući u obzir rizike povezane s obradom osobnih podataka te prirodu, opseg, kontekst i svrhu obrade predmetnih osobnih podataka. Cilj je osiguravanje, prema potrebi:

- (a) pseudonimizacije i enkripcije osobnih podataka;
- (b) sposobnosti osiguravanja trajne povjerljivosti, cjelovitosti, dostupnosti i otpornosti sustava i usluga obrade;
- (c) sposobnosti pravodobne ponovne uspostave dostupnosti osobnih podataka i pristupa njima u slučaju fizičkog ili tehničkog incidenta;
- (d) procesa za redovno testiranje, ocjenjivanje i procjenjivanje učinkovitosti tehničkih i organizacijskih mjera za osiguravanje sigurnosti obrade;
- (e) mjera za zaštitu osobnih podataka od slučajnog ili nezakonitog uništenja, gubitka, izmjene, neovlaštenog otkrivanja ili pristupa osobnim podacima koji su preneseni, pohranjeni ili na drugi način obrađivani.

ČLANAK II.8. – VIDLJIVOST FINANCIRANJA UNIJE

II.8.1. Podaci o financiranju Unije i uporaba simbola Europske unije

Ako Komisija ne zahtijeva ili se ne suglasi drukčije, svako priopćenje ili objava korisnika u vezi s *djelovanjem*, uključujući na konferencijama, seminarima ili u informativnim ili promidžbenim materijalima (poput brošura, letaka, plakata, prezentacija, u elektroničkom obliku itd.), mora sadržavati:

- (a) navod da se *djelovanje* financira sredstvima Unije i
- (b) simbol Europske unije.

Ako se prikazuje zajedno s nekim drugim logotipom, simbol Europske unije mora biti istaknut na odgovarajući način.

Obveza prikazivanja simbola Europske unije ne daje korisniku pravo na njegovo isključivo korištenje. Korisnik ne smije prisvojiti simbol Europske unije niti sličan zaštitni znak ili logotip, registracijom ili na druge načine.

Za potrebe prvog, drugog i trećeg podstavka, i pod uvjetima navedenima u njima, korisnik može upotrebljavati simbol Europske unije bez prethodnog odobrenja Komisije.

II.8.2. Izjave kojima se Komisija odriče odgovornosti

U svakom priopćenju ili objavi korisnika u vezi s *djelovanjem*, u bilo kojem obliku i bilo kojim sredstvima, mora biti navedeno sljedeće:

- (a) da sadržavaju samo stajališta autora i
- (b) da Komisija nije odgovorna za uporabu informacija koje su u njima sadržane.

ČLANAK II.9. – POSTOJEĆA PRAVA I PRAVO VLASNIŠTVA TE UPORABA REZULTATA (UKLJUČUJUĆI PRAVA INTELEKTUALNOG I INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA)

II.9.1. Korisnik je vlasnik rezultata

Osim ako je u Sporazumu propisano drukčije, korisnik zadržava vlasništvo nad rezultatima *djelovanja*, uključujući prava industrijskog i intelektualnog vlasništva, te vlasništvo nad izvješćima i drugim dokumentima koji se odnose na djelovanje.

II.9.2. Postojeća prava

Ako Komisija korisniku pošalje pisani zahtjev u kojem navodi koje rezultate planira upotrijebiti, korisnik mora učiniti sljedeće:

- (a) utvrditi popis svih *postojećih prava* sadržanih u tim rezultatima i
- (b) taj popis dostaviti Komisiji najkasnije u trenutku dostave zahtjeva za plaćanje preostalog iznosa.

Korisnik mora osigurati da on ili njegovi povezani subjekti imaju sva prava uporabe svih *postojećih prava* tijekom provedbe Sporazuma.

II.9.3. Pravo Unije na uporabu rezultata i postojeća prava Unije

Korisnici Uniji odobravaju sljedeća prava uporabe rezultata *djelovanja*:

- (a) pravo uporabe za vlastite potrebe, a posebno pravo stavljanja rezultata na raspolaganje osobama koje rade za Komisiju, druge institucije, agencije i tijela Unije i institucije država članica te pravo umnožavanja i reproduciranja, u cijelosti ili djelomično, u neograničenom broju primjeraka;
- (b) reproduciranje: pravo odobravanja izravnog ili neizravnog, privremenog ili trajnog reproduciranja rezultata bilo kojim sredstvima (mehaničkim, digitalnim ili drugim) i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili djelomično;

- (c) priopćavanje javnosti: isključivo pravo odobravanja svakog prikazivanja, izvođenja ili priopćavanja javnosti, žično ili bežično, uključujući stavljanje rezultata na raspolaganje javnosti na takav način da im svatko može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sam odabere; to pravo obuhvaća i priopćavanje i emitiranje kabelskim putem ili satelitom;
- (d) distribucija: pravo odobravanja bilo kakvog oblika distribucije rezultata ili kopija rezultata javnosti;
- (e) prilagodba: pravo izmjene rezultata;
- (f) prijevod;
- (g) pravo na pohranjivanje i arhiviranje rezultata u skladu s pravilima o upravljanju dokumentima koja se primjenjuju na Komisiju, uključujući digitalizaciju ili promjenu formata radi čuvanja ili nove uporabe;
- (h) ako su rezultati dokumenti, pravo na odobravanje ponovne uporabe dokumenata u skladu s Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije ako je ta Odluka primjenjiva i ako su dokumenti u njezinu području primjene i nisu isključeni njezinim odredbama. Za potrebe ove odredbe pojmovi „ponovna uporaba” i „dokument” imaju značenja definirana u Odluci 2011/833/EU.

Prethodno navedena prava uporabe mogu se detaljnije odrediti u Posebnim uvjetima.

Dodatna prava uporabe koja Unija može imati mogu se odrediti u Posebnim uvjetima.

Korisnik Uniji mora jamčiti pravo korištenja svim *postojećim pravima* uključenima u rezultate *djelovanja*. *Postojećim pravima* mora se koristiti u iste svrhe i pod istim uvjetima koji se primjenjuju na prava na korištenje rezultatima *djelovanja*, osim ako je u Posebnim uvjetima utvrđeno drukčije.

U slučajevima kada Unija objavljuje rezultat, mora se umetnuti informacija o vlasniku autorskog prava. Podaci o autorskim pravima glase: „© – godina – ime vlasnika autorskih prava. Sva prava pridržana. Licenca izdana u Europskoj uniji pod određenim uvjetima.”.

Ako korisnik Komisiji odobri pravo uporabe rezultata, to ne utječe na njezine obveze povjerljivosti iz članka II.6. ni na obvezu korisnika iz članka II.2.

ČLANAK II.10. – DODJELA UGOVORA POTREBNIH ZA PROVEDBU DJELOVANJA

II.10.1. Ako korisnik za provedbu *djelovanja* mora nabaviti robu, radove ili usluge, može dodijeliti ugovor u skladu sa svojim uobičajenim praksama nabave pod uvjetom da se ugovor dodijeli podnositelju ponude kojom se ostvaruje najbolja vrijednost za novac ili, prema potrebi, podnositelju koji je ponudio najnižu cijenu. Pritom izbjegava svaki *sukob interesa*.

Korisnik mora osigurati da Komisija, Europski revizorski sud i Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) mogu ostvarivati svoja prava iz članka II.27. i prema njegovim ugovarateljima.

II.10.2. Korisnik koji je „javni naručitelj” u smislu Direktive 2014/24/EU² ili „naručitelj” u smislu Direktive 2014/25/EU³ mora se pridržavati primjenjivih nacionalnih pravila o javnoj nabavi.

Korisnik mora osigurati da se uvjeti koji se na njega primjenjuju u skladu s člancima II.4., II.5., II.6. i II.9. primjenjuju i na ugovaratelje.

II.10.3. Korisnik snosi isključivu odgovornost za provedbu *djelovanja* i poštovanje odredbi Sporazuma.

II.10.4. Ako korisnik prekrši svoje obveze iz članka II.10.1., troškovi povezani s predmetnim ugovorom smatraju se neprihvatljivima u skladu s člankom II.19.2. točkama (c), (d) i (e).

Ako korisnik prekrši bilo koju od obveza iz članka II.10.2., iznos bespovratnih sredstava može se smanjiti u skladu s člankom II.25.4.

ČLANAK II.11. – PODUGOVARANJE POSLOVA KOJI SU DIO DJELOVANJA

II.11.1. Korisnik može podugovarati poslove koji su dio *djelovanja*. Ako to čini, mora osigurati da su, uz uvjete iz članka II.10., ispunjeni i sljedeći uvjeti:

- (a) podugovaranjem nisu obuhvaćeni ključni poslovi u okviru *djelovanja*;
- (b) uporaba podugovaranja opravdana je s obzirom na prirodu *djelovanja* i ono što je potrebno za njegovu provedbu;
- (c) predviđeni troškovi podugovaranja jasno su utvrđeni u predviđenom proračunu navedenom u Prilogu II.;
- (d) korisnik dostavlja obavijest o svakoj uporabi podugovaranja ako ono nije predviđeno u Prilogu II., a Komisija ga odobrava. Komisija može dati odobrenje:
 - i. prije uporabe podugovaranja ako korisnik zatraži izmjenu u skladu s člankom II.13. ili
 - ii. nakon primjene podugovaranja, ako vrijedi:
 - podugovaranje je posebno opravdano u privremenom ili završnom tehničkom izvješću iz članaka I.4.3. i I.4.4. i
 - podugovaranje ne podrazumijeva izmjene Sporazuma kojima bi se dovela u pitanje odluka o dodjeli bespovratnih sredstava ili koje bi bile protivne načelu jednakog postupanja prema podnositeljima prijave;
- (e) korisnik osigurava da se uvjeti koji se na njega primjenjuju u skladu s člankom II.8. primjenjuju i na podugovaratelje.

² Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ.

³ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetske i prometne sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ.

II.11.2 Ako korisnik prekrši svoje obveze iz članka II.11.1. točaka (a), (b), (c) ili (d), troškovi povezani s predmetnim ugovorom smatraju se neprihvatljivima u skladu s člankom II.19.2. točkom (f).

Ako korisnik prekrši svoju obvezu iz članka II.11.1. točke (e), iznos bespovratnih sredstava može se smanjiti u skladu s člankom II.25.4.

ČLANAK II.12. – FINANCIJSKA POTPORA TREĆIM STRANAMA

II.12.1. Ako tijekom provedbe *djelovanja* korisnik mora dati financijsku potporu trećim stranama, korisnik tu financijsku potporu mora dati u skladu s uvjetima navedenima u Prilogu II., kojima je propisano da se moraju navesti barem sljedeće informacije:

- (a) najviši iznos financijske potpore. Taj iznos ne smije biti viši od 60 000 EUR za svaku treću stranu, osim ako bi ostvarivanje cilja *djelovanja* opisanog u Prilogu II. bilo nemoguće ili preteško;
- (b) kriterije za određivanje točnog iznosa financijske potpore;
- (c) razne vrste aktivnosti za koje se može dobiti financijska potpora, na temelju utvrđenog popisa;
- (d) osobe ili kategorije osoba koje mogu dobiti financijsku potporu;
- (e) kriterije za davanje financijske potpore.

II.12.2. Iznimno od članka II.12.1. ako je financijska potpora u obliku nagrade, korisnik takvu financijsku potporu mora dodijeliti u skladu s uvjetima navedenima u Prilogu II., kojima je propisano da se moraju navesti barem sljedeće informacije:

- (a) kriteriji prihvatljivosti i dodjele;
- (b) iznos nagrade;
- (c) načini plaćanja.

II.12.3. Korisnik mora osigurati da se uvjeti koji se primjenjuju na njega u skladu s člancima II.4., II.5., II.6., II.8., II.9 i II.27. primjenjuju i na treće strane koje primaju financijsku potporu.

ČLANAK II.13. – IZMJENE SPORAZUMA

II.13.1. Sve izmjene Sporazuma moraju biti u pisanom obliku.

II.13.2. Cilj ili učinak izmjene ne smiju biti promjene Sporazuma kojima bi se dovela u pitanje odluka o dodjeli bespovratnih sredstava ili koje bi bile protivne načelu jednakog postupanja prema korisnicima.

II.13.3. Zahtjev za izmjenu mora biti:

- (a) valjano opravdan;
- (b) potkrijepljen odgovarajućom popratnom dokumentacijom i
- (c) pravodobno poslan drugoj stranci prije nego što izmjena stupi na snagu, a u svakom slučaju jedan mjesec prije isteka *razdoblja provedbe*.

Točka (c) ne primjenjuje se ako stranka koja traži izmjenu dostavi valjano obrazloženje i druga je stranka s time suglasna.

II.13.4. U slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje, razdoblje iz članka I.2.2. ne može se produljiti izmjenama.

II.13.5. Izmjene stupaju na snagu na dan kada ih potpiše posljednja stranka ili na dan prihvaćanja zahtjeva za izmjenu.

Izmjene počinju proizvoditi učinke na dan koji dogovore stranke ili, u slučaju nepostojanja takvog dogovora, na dan stupanja izmjena na snagu.

ČLANAK II.14. – USTUPANJE POTRAŽIVANJA PLAĆANJA TREĆIM STRANAMA

II.14.1. Korisnik svoja potraživanja plaćanja od Komisije smije ustupati trećim stranama samo ako je to odobrila Komisija na temelju obrazloženog pisanog zahtjeva korisnika.

Ako Komisija ne prihvati ustupanje ili se ne poštuju uvjeti ustupanja ono na nju nema učinka.

II.14.2. Korisnik se ustupanjem potraživanja ni u kojem slučaju ne može osloboditi obveza prema Komisiji.

ČLANAK II.15. – VIŠA SILA

II.15.1. Stranka suočena s višom silom mora bez odlaganja dostaviti *službenu obavijest* drugoj stranci o prirodi, vjerojatnom trajanju i mogućim posljedicama više sile.

II.15.2. Stranke moraju poduzeti potrebne mjere kako bi ograničile štetu zbog više sile. One moraju poduzeti sve što je u njihovoj moći kako bi što prije nastavile s provedbom *djelovanja*.

II.15.3. Ne smatra se da stranka suočena s višom silom krši svoje obveze iz Sporazuma ako je u ispunjavanju tih obveza sprječava viša sila.

ČLANAK II.16. – SUSPENZIJA PROVEDBE DJELOVANJA

II.16.1. Korisnik suspendira provedbu

Korisnik može suspendirati provedbu *djelovanja* ili bilo kojeg njegova dijela ako je zbog izvanrednih okolnosti takva provedba nemoguća ili iznimno teška, posebno u slučaju više sile.

Korisnik mora bez odlaganja obavijestiti Komisiju navodeći sljedeće:

(a) razloge suspenzije, uključujući pojedinosti o datumu i razdoblju nastanka iznimnih okolnosti i

(b) očekivani datum nastavka provedbe.

Čim okolnosti korisniku dopuste nastavak provedbe *djelovanja*, on mora o tome odmah obavijestiti Komisiju te mora podnijeti zahtjev za izmjenu Sporazuma u skladu s člankom

II.16.3. Ta se obveza ne primjenjuje u slučaju raskida Sporazuma u skladu s člankom II.17.1. ili člankom II.17.2.1. točkama (b) ili (c).

II.16.2. Komisija suspendira provedbu

II.16.2.1. Razlozi za suspenziju

Komisija može suspendirati provedbu *djelovanja* ili bilo kojeg njegova dijela u sljedećim slučajevima:

- (a) ako ima dokaze da je korisnik počinio *nepravilnosti, prijevare ili povredu obveza* u postupku dodjele ili tijekom provedbe Sporazuma;
- (b) ako ima dokaze da je korisnik počinio sustavne ili učestale pogreške, *nepravilnosti, prijevare ili ozbiljnu povredu obveza* u pogledu ostalih bespovratnih sredstava koje financira Unija ili Europska zajednica za atomsku energiju („Euratom”), a koja su mu dodijeljena pod sličnim uvjetima i te *nepravilnosti, prijevare ili povreda obveza* imaju znatan učinak na ta bespovratna sredstva ili
- (c) ako posumnja da je korisnik počinio *znatne pogreške, nepravilnosti, prijevare ili povredu obveza* u postupku dodjele ili tijekom provedbe Sporazuma te treba provjeriti jesu li se one stvarno dogodile.

II.16.2.2. Postupak suspenzije

Korak 1. – Prije suspenzije provedbe *djelovanja*, Komisija mora korisniku poslati *službenu obavijest* u kojoj ga

- (a) obavješćuje o sljedećem:
 - (i) svojoj namjeri da suspendira provedbu;
 - (ii) razlozima za suspenziju;
 - (iii) potrebnim uvjetima za nastavak provedbe u slučajevima iz članka II.16.2.1. točaka (a) i (b) i
- (b) poziva da dostavi očitovanje u roku od 30 kalendarskih dana od primitka službene obavijesti.

Korak 2. – Ako Komisija ne primi primjedbe ili odluči nastaviti s postupkom unatoč zaprimljenim primjedbama, mora *službenom obaviješću* korisnika obavijestiti o sljedećem:

- (a) suspenziji provedbe;
- (b) razlozima za suspenziju i
- (c) konačnim uvjetima za nastavak provedbe u slučajevima iz članka II.16.2.1. točaka (a) i (b) ili
- (d) okvirnom datumu završetka potrebne provjere u slučaju iz članka II.16.2.1. točke (c).

Suspenzija stupa na snagu na dan kada korisnik primi *službenu obavijest* ili na kasniji datum naveden u *službenoj obavijesti*.

U protivnom Komisija mora *službenom obaviješću* korisnika obavijestiti da neće nastaviti postupak suspenzije.

II.16.2.3. Nastavak provedbe

Kako bi se provedba mogla nastaviti, korisnik mora što prije ispuniti tražene uvjete i o svakom napretku obavijestiti Komisiju.

Ako su ispunjeni uvjeti za nastavak provedbe ili su provedene potrebne provjere, Komisija korisniku mora poslati *službenu obavijest*

- (a) kojom ga obavješćuje da su ispunjeni uvjeti za ukidanje suspenzije i
- (b) kojom od njega traži da dostavi zahtjev za izmjenu Sporazuma kako je predviđeno u članku II.16.3. Ta se obveza ne primjenjuje u slučaju raskida Sporazuma u skladu s člankom II.17.1. ili člankom II.17.2.1. točkama (b), (f) ili (g).

II.16.3. Učinci suspenzije

Ako se provedba *djelovanja* može nastaviti i Sporazum nije raskinut, nužno je izmijeniti Sporazum u skladu s člankom II.13. kako bi se:

- (a) utvrdio datum nastavka provedbe *djelovanja*;
- (b) produljilo trajanje *djelovanja* i
- (c) poduzele druge potrebne izmjene za prilagodbu *djelovanja* novoj situaciji.

Ukidanje suspenzije proizvodi učinke od datuma nastavka provedbe navedenog u izmjeni. Taj datum može biti prije datuma stupanja izmjene na snagu.

Troškovi nastali tijekom trajanja suspenzije povezani s provedbom suspendiranog *djelovanja* ili njegova suspendiranog dijela ne mogu se nadoknaditi niti pokriti bespovratnim sredstvima.

Suspenzijom provedbe *djelovanja* ne utječe se na pravo Komisije da raskine Sporazum u skladu s člankom II.17.2., smanji iznos bespovratnih sredstava ili izvrši povrat neopravdano plaćenih iznosa u skladu s člancima II.25.4. i II.26.

Nijedna stranka ne može tražiti odštetu zbog suspenzije koju je pokrenula druga stranka.

ČLANAK II.17. – RASKID SPORAZUMA

II.17.1. Raskid sporazuma na inicijativu korisnika

Korisnik može raskinuti Sporazum.

Korisnik mora Komisiji poslati *službenu obavijest* o raskidu u kojoj navodi sljedeće:

- (a) razloge za raskid i
- (b) datum kada raskid stupa na snagu. Taj datum mora biti nakon datuma *službene obavijesti*.

Ako korisnik ne navede razloge za raskid ili ako Komisija smatra da se raskid ne može opravdati tim razlozima, Sporazum se smatra nepropisno raskinutim.

Raskid stupa na snagu na datum naveden u *službenoj obavijesti*.

II.17.2. Raskid Sporazuma na inicijativu Komisije

II.17.2.1. Razlozi za raskid

Komisija može raskinuti Sporazum u sljedećim slučajevima:

- (a) ako bi promjena pravne, financijske, tehničke, organizacijske ili vlasničke situacije korisnika mogla znatno utjecati na provedbu Sporazuma ili dovesti u pitanje odluku o dodjeli bespovratnih sredstava ili u slučaju promjene u pogledu situacija za isključenje navedenih u članku 136. Uredbe (EU) 2018/1046, kojom se u pitanje dovodi odluka o dodjeli bespovratnih sredstava;
- (b) ako su korisnik ili bilo koja *povezana* osoba ili fizička osoba koja je ključna za dodjelu ili provedbu Sporazuma počinili ozbiljnu *povredu obveza*, među ostalim proveli *djelovanje* na nepravilan način, kako je opisano u Prilogu II.;
- (c) ako je provedba *djelovanja* spriječena ili obustavljena zbog više sile ili iznimnih okolnosti te zbog toga:
 - (i) nije moguće ponovno započeti s provedbom ili
 - (ii) nužnim izmjenama Sporazuma u pitanje bi se dovela odluka o dodjeli bespovratnih sredstava ili povrijedilo načelo jednakog postupanja prema podnositeljima zahtjeva;
- (d) ako se korisnik ili fizička ili pravna osoba koja preuzima neograničenu odgovornost za dugove korisnika nalazi u nekoj od sljedećih situacija:
 - u stečajju je, podliježe postupku u slučaju nesolventnosti ili postupku likvidacije, njegovom imovinom upravlja stečajni upravitelj ili sud, u nagodbi je s vjerovnicima, poslovne aktivnosti su mu/joj suspendirane ili se nalazi u istovrsnoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka predviđenog pravom Unije ili nacionalnim pravom;
 - krši svoje obveze u pogledu plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje u skladu s primjenjivim pravom;
- (e) ako su korisnik ili bilo koja *povezana* osoba ili fizička osoba koja je ključna za dodjelu ili provedbu Sporazuma počinili:
 - (i) tešku povredu dužnosti dokazanu na bilo koji način;
 - (ii) prijevare;
 - (iii) korupciju;
 - (iv) radnje povezane sa zločinačkim organizacijama;
 - (v) pranje novca;
 - (vi) kaznena djela povezana s terorizmom (uključujući financiranje terorizma);
 - (vii) kazneno djelo dječjeg rada ili druga kaznena djela koja se odnose na trgovinu ljudima;
- (f) ako Komisija ima dokaze da su korisnik ili bilo koja *povezana osoba* ili fizička osoba koja je ključna za dodjelu ili provedbu Sporazuma počinili *nepravilnosti, prijevaru* ili *povredu obveza* tijekom postupka dodjele ili provedbe Sporazuma, među ostalim ako su

korisnik ili *povezana osoba* dostavili netočne informacije ili nisu dostavili tražene informacije;

- (g) ako Komisija ima dokaze da je korisnik počinio sustavne ili učestale greške, *nepravilnosti, prijevare* ili ozbiljnu povredu obveza u pogledu ostalih bespovratnih sredstava Unije i Euratoma koja su mu dodijeljena pod sličnim uvjetima i takve *nepravilnosti, prijevare* ili *povrede obveza* imaju znatan učinak na ta bespovratna sredstva ili
- (h) ako su korisnik ili bilo koja *povezana osoba* ili fizička osoba koja je ključna za dodjelu ili provedbu Sporazuma osnovali subjekt u drugoj jurisdikciji s namjerom izbjegavanja fiskalnih, socijalnih ili drugih pravnih obveza koje su na snazi u jurisdikciji u kojoj se nalazi njihovo sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja;
- (i) ako su korisnik ili bilo koja *povezana osoba* osnovani s namjerom iz točke (h) ili
- (j) ako je Komisija korisniku poslala *službenu obavijest* kojom je od njega tražila da prekine sudjelovanje svojeg povezanog subjekta jer se taj subjekt nalazi u situaciji iz točaka od (d) do (i) te korisnik nije zatražio izmjenu kojom bi prekinuo sudjelovanje subjekta i preraspodijelio njegove zadaće.

II.17.2.2. Postupak raskida

Korak 1. – Prije raskida Sporazuma, Komisija mora korisniku poslati *službenu obavijest* u kojoj ga

- (a) obavješćuje o sljedećem:
 - (i) svojoj namjeri da raskine ugovor;
 - (ii) razlozima za raskid te
- (b) od njega zahtijeva da u roku od 45 kalendarskih dana od primitka službene obavijesti:
 - (i) dostavi primjedbe i
 - (ii) u slučaju iz članka II.17.2.1. točke (b) obavijesti Komisiju o mjerama kojima će osigurati izvršenje obveza iz Sporazuma.

Korak 2. – Ako Komisija ne zaprimi primjedbe ili odluči nastaviti s postupkom unatoč zaprimljenim primjedbama, ona korisniku šalje *službenu obavijest* kojom ga obavješćuje o raskidu i datumu kada on stupa na snagu.

U protivnom Komisija mora *službenom obavješću* korisnika obavijestiti da neće nastaviti postupak raskida.

Raskid stupa na snagu:

- (a) u slučaju raskida iz članka II.17.2.1. točaka (a), (b) i (d): na dan naveden u *službenoj obavijesti* o raskidu navedenoj u drugom podstavku (tj. u koraku 2.);

- (b) u slučaju raskida iz članka II.17.2.1. točke (c) i točaka od (e) do (j): na dan nakon što je korisnik zaprimio *službenu obavijest* o raskidu navedenu u drugom podstavku (tj. u koraku 2.).

II.17.3. Učinci raskida

II.17.3.1. Učinci raskida Sporazuma

U roku od 60 kalendarskih dana od stupanja raskida na snagu, korisnik mora dostaviti zahtjev za plaćanje preostalog iznosa, kako je predviđeno u članku I.4.4.

Ako Komisija ne zaprimi zahtjev za plaćanje preostalog iznosa do navedenog roka, bespovratnim sredstvima nadoknađuju se ili pokrivaju samo troškovi uključeni u odobreno tehničko izvješće i, prema potrebi, u odobren financijski izvještaj.

Ako Komisija raskine Sporazum zato što korisnik nije izvršio obvezu podnošenja zahtjeva za plaćanje, korisnik ne može dostaviti zahtjev za plaćanje nakon raskida. U tom slučaju primjenjuje se drugi podstavak.

Komisija izračunava konačni iznos bespovratnih sredstava kako je navedeno u članku II.25. i preostali iznos kako je navedeno u članku I.4.5 na temelju dostavljenih izvješća. U obzir se uzimaju samo aktivnosti koje su poduzete prije datuma stupanja raskida na snagu ili prije isteka *roka provedbe* kako je utvrđen u članku I.2.2., ovisno o tome što nastupi ranije. Ako se bespovratna sredstva dodjeljuju u obliku nadoknade stvarno nastalih troškova, kako je predviđeno u članku I.3.2. točki (a) podtočki i., bespovratnim sredstvima nadoknađuju se ili pokrivaju samo oni troškovi koji su nastali prije stupanja raskida na snagu. Troškovi povezani s ugovorima koji se trebaju izvršiti tek nakon raskida ne uzimaju se u obzir i ne nadoknađuju se niti pokrivaju bespovratnim sredstvima.

Komisija može smanjiti iznos bespovratnih sredstava u skladu s člankom II.25.4. u sljedećim slučajevima:

- (a) ako je korisnik nezakonito raskinuo Sporazum u smislu članka II.17.1. ili
- (b) ako je Komisija raskinula Sporazum iz bilo kojeg od razloga navedenih u članku II.17.2.1. točkama od (b) do (j).

Nijedna stranka ne može tražiti odštetu na temelju toga što je druga stranka raskinula Sporazum.

Obveze korisnika nastavljaju se primjenjivati nakon raskida, posebno one iz članaka I.4., II.6., II.8., II.9., II.14., II.27. i svih dodatnih odredbi o uporabi rezultata, kako je utvrđeno u Posebnim uvjetima.

ČLANAK II.18. – MJERODAVNO PRAVO, RJEŠAVANJE SPOROVA I IZVRŠIVE ODLUKE

II.18.1. Na ovaj se Sporazum primjenjuje pravo Unije koje se, prema potrebi, nadopunjuje belgijskim pravom.

II.18.2. U skladu s člankom 272. UFEU-a, Opći sud Europske unije ili, u slučaju žalbe, Sud Europske unije imaju isključivu nadležnost za vođenje spora između Unije i

korisnika u pogledu tumačenja, primjene ili valjanosti Sporazuma, ako se taj spor ne može riješiti mirnim putem.

II.18.3. U skladu s člankom 299. UFEU-a za potrebe povrata sredstava u smislu članka II.26. Komisija može donijeti izvršivu odluku kojom se izriču novčane obveze osobama koje nisu države.

Protiv te odluke može se podnijeti žalba Općem sudu Europske unije u skladu s člankom 263. UFEU-a.

DIO B – FINANCIJSKE ODREDBE

ČLANAK II.19. – PRIHVATLJIVI TROŠKOVI

II.19.1. Uvjeti prihvatljivosti troškova

Prihvatljivi troškovi djelovanja su troškovi koje korisnik stvarno snosi i koji su u skladu sa sljedećim kriterijima:

- (a) nastali su tijekom *razdoblja provedbe*, osim troškova koji se odnose na zahtjev za plaćanje preostalog iznosa i pripadajuću popratnu dokumentaciju navedenu u članku I.4.4.;
- (b) navedeni su u predviđenom proračunu. Predviđeni proračun utvrđen je u Prilogu II.;
- (c) nastali su u vezi s *djelovanjem* kako je opisano u Prilogu II. i nužni su za njegovu provedbu;
- (d) moguće ih je utvrditi i provjeriti, posebno zato što su knjiženi u poslovnim knjigama korisnika i utvrđeni u skladu s primjenjivim računovodstvenim standardima države u kojoj korisnik ima poslovni nastan te u skladu s uobičajenom praksom troškovnog računovodstva korisnika;
- (e) u skladu su sa zahtjevima primjenjivog poreznog i socijalnog zakonodavstva i
- (f) razumni su, opravdani i u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, posebno u pogledu ekonomičnosti i učinkovitosti.

II.19.2. Prihvatljivi izravni troškovi

Izravni troškovi djelovanja prihvatljivi su ako ispunjavaju uvjete prihvatljivosti iz članka II.19.1.

U prihvatljive *izravne troškove* posebno se ubrajaju sljedeće kategorije troškova ako ispunjavaju uvjete prihvatljivosti utvrđene u članku II.19.1. te sljedeće uvjete:

- (a) troškovi osoblja zaposlenog na temelju ugovora o radu sklopljenog s korisnikom ili na temelju istovjetnog akta o imenovanju i raspoređenog na rad na *djelovanju*, pod uvjetom da su ti troškovi u skladu s korisnikovom uobičajenom politikom u pogledu naknada zaposlenima.

Ti troškovi uključuju stvarne plaće i doprinose za socijalno osiguranje te ostale zakonske troškove uključene u naknade zaposlenima. Mogu uključivati i dodatne naknade zaposlenima, uključujući plaćanja na temelju dopunskih ugovora, neovisno o vrsti tih ugovora, pod uvjetom da se isplaćuju dosljedno u slučajevima kada je potrebna takva vrsta poslova ili stručnog znanja i neovisno o upotrijebljenom izvoru financiranja.

Troškovi osoblja mogu obuhvaćati i troškove fizičkih osoba zaposlenih na temelju ugovora sklopljenog s korisnikom, a koji nije ugovor o radu, ili fizičkih osoba koje je korisniku uz naknadu uputila treća strana, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- i. osoba radi u uvjetima sličnima onima u kojima radi zaposlenik (posebno u pogledu načina organizacije rada, zadaća koje se obavljaju i prostora u kojima se obavljaju);

- ii. rezultati rada vlasništvo su korisnika (osim ako je iznimno dogovoreno drukčije) i
 - iii. troškovi nisu bitno drukčiji od troškova osoblja koje izvršava slične zadaće na temelju ugovora o radu s korisnikom;
 - (b) putni troškovi i pripadajuće dnevnice, pod uvjetom da su ti troškovi u skladu s korisnikovom uobičajenom praksom o putnim troškovima;
 - (c) troškovi amortizacije opreme ili ostale imovine (nove ili rabljene) iskazani u računovodstvenom sustavu korisnika, pod uvjetom da je imovina:
 - i. otpisana u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima i korisnikovom uobičajenom računovodstvenom praksom i
 - ii. kupljena je u skladu s člankom II.10.1. tijekom *razdoblja provedbe*;
- Prihvatljivim troškovima smatraju se i troškovi najma ili zakupa opreme ili druge imovine pod uvjetom da ti troškovi ne prelaze troškove amortizacije slične opreme ili imovine i da ne uključuju nikakve naknade za financiranje.
- Pri utvrđivanju prihvatljivih troškova u obzir se može uzeti samo dio troškova amortizacije, najma ili iznajmljivanja opreme koji odgovara *razdoblju provedbe* i stopi stvarne uporabe za potrebe *djelovanja*. Iznimno, prihvatljiv može biti i cjelokupan trošak nabave opreme u skladu s posebnim uvjetima ako je trošak opravdan prirodom *djelovanja* i kontekstom upotrebe opreme ili imovine;
- (d) troškovi potrošnog materijala i opreme, pod uvjetom da su:
 - i. kupljeni u skladu s člankom II.10.1. i
 - ii. izravno dodijeljeni *djelovanju*;
 - (e) troškovi koji izravno proizlaze iz uvjeta utvrđenih Sporazumom (širenje informacija, posebno ocjenjivanje *djelovanja*, revizije, prijevodi, umnožavanje), uključujući troškove traženih financijskih jamstava, pod uvjetom da su odgovarajuće usluge kupljene u skladu s člankom II.10.1.;
 - (f) troškovi koji proizlaze iz *podugovorâ* u smislu članka II.11., pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u članku II.11.1. točkama (a), (b), (c) i (d);
 - (g) troškovi financijske potpore trećim stranama u smislu članka II.12. ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni u tom članku;
 - (h) carine, porezi i pristojbe koje plaća korisnik, osobito porez na dodanu vrijednost (PDV), pod uvjetom da su uključeni u prihvatljive *izravne troškove*, i osim ako je drukčije navedeno u Sporazumu.

II.19.3. Prihvatljivi neizravni troškovi

Prihvatljivi su oni *neizravni troškovi djelovanja* koji predstavljaju pravednu raspodjelu ukupnih režijskih troškova korisnika i u skladu su s uvjetima prihvatljivosti utvrđenima u članku II.19.1.

Osim ako je u članku I.3.2. utvrđeno drukčije, prihvatljivi *neizravni troškovi* moraju se prijaviti na temelju paušalne stope od 7 % ukupnih prihvatljivih *izravnih troškova*.

II.19.4. Neprihvatljivi troškovi

Osim ostalih troškova koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene člankom II.19.1., neprihvatljivima se smatraju sljedeći troškovi:

- (a) povrat od kapitala i dividendi koje isplaćuje korisnik;
- (b) dugovanja i troškovi koji proizlaze iz dužničkih obveza;
- (c) rezervacije za gubitke ili dugove;
- (d) neplaćene kamate;
- (e) sporna dugovanja;
- (f) gubici zbog tečajnih razlika;
- (g) troškovi prijenosa sredstava Komisije koje naplaćuje banka korisnika;
- (h) troškovi koje je korisnik prijavio u okviru nekog drugog djelovanja za koje su dodijeljena bespovratna sredstva iz proračuna Unije. Ta bespovratna sredstva uključuju bespovratna sredstva koja dodjeljuje država članica i koja se financiraju iz proračuna Unije te bespovratna sredstva koja dodjeljuju druga tijela osim Komisije za potrebe izvršenja proračuna Unije. Ako korisnik prima bespovratna sredstva za poslovanje koja se financiraju iz proračuna Unije ili Euratoma, on ne može prijaviti neizravne troškove za razdoblja obuhvaćena bespovratnim sredstvima za poslovanje, osim ako može dokazati da se bespovratnim sredstvima za poslovanje ne pokrivaju nikakvi troškovi djelovanja;
- (i) doprinosi u naravi trećih strana;
- (j) prekomjerni i nepotrebni rashodi;
- (k) odbitni PDV.

ČLANAK II.20. – MOGUĆNOST UTVRĐIVANJA I PROVJERE PRIJAVLJENIH IZNOSA

II.20.1. Prijavljivanje troškova i doprinosa

Korisnik kao prihvatljive troškove ili tražene doprinose mora prijaviti:

- (a) za stvarne troškove: troškove koji su stvarno nastali u vezi s *djelovanjem*;
- (b) za jedinične troškove ili jedinične doprinose: iznos dobiven množenjem iznosa po jedinici navedenog u članku I.3.2. točki (a) podtočki ii. ili točki (b) sa stvarnim brojem korištenih ili proizvedenih jedinica;
- (c) za jednokratne troškove ili jednokratne doprinose: ukupni iznos naveden u članku I.3.2. točki (a) podtočki iii. ili točki (c) ako su pravilno provedeni odgovarajući zadaci ili dio *djelovanja*, kako je opisano u Prilogu II.;
- (d) za paušalne troškove ili paušalne doprinose: iznos dobiven primjenom paušalne stope navedene u članku I.3.2. točki (a) podtočki iv. ili točki (d);
- (e) za financiranje koje nije povezano s troškovima: ukupni iznos naveden u članku I.3.2. točki (e) ako su pravilno ostvareni ili ispunjeni rezultati ili uvjeti opisani u Prilogu II.;
- (f) za jedinične troškove prijavljene na temelju korisnikove uobičajene prakse troškovnog računovodstva: iznos dobiven množenjem iznosa po jedinici izračunanog u skladu s korisnikovom uobičajenom praksom troškovnog računovodstva sa stvarnim brojem korištenih ili proizvedenih jedinica;

- (g) za jednokratne troškove prijavljene na temelju korisnikove uobičajene prakse troškovnog računovodstva: ukupni iznos izračunan u skladu s njegovom uobičajenom praksom troškovnog računovodstva ako su pravilno provedeni odgovarajući zadaci ili dio *djelovanja*;
- (h) za paušalne troškove prijavljene na temelju korisnikove uobičajene prakse troškovnog računovodstva: iznos dobiven primjenom paušalne stope izračunane u skladu s korisnikovom uobičajenom praksom troškovnog računovodstva.

Za oblike bespovratnih sredstava navedene u točkama (b), (c), (d), (f), (g) i (h), prijavljeni iznosi moraju biti u skladu s uvjetima navedenima u članku II.19.1. točkama (a) i (b).

II.20.2. Evidencija i ostala dokumentacija za dokazivanje prijavljenih troškova i doprinosa

Korisnik mora dostaviti sljedeću dokumentaciju ako se to od njega traži u okviru provjera i revizija opisanih u članku II.27.:

- (a) za stvarne troškove: odgovarajuću popratnu dokumentaciju kao dokaz za prijavljene troškove, kao što su ugovori, računi i računovodstvena evidencija.

Osim toga, uobičajenim računovodstvenim postupcima i postupcima unutarnjeg nadzora korisnika mora se omogućiti izravno poravnanje prijavljenih iznosa s iznosima iskazanima u njegovim računovodstvenim izvješćima te iznosima iskazanima u popratnoj dokumentaciji;

- (b) za jedinične troškove ili jedinične doprinose: prikladnu popratnu dokumentaciju za dokazivanje broja prijavljenih jedinica.

Za dokazivanje iznosa prijavljenog po jedinici korisnik nije obvezan iskazati stvarne pokrivene prihvatljive troškove niti dostaviti popratnu dokumentaciju kao što su računovodstvena izvješća;

- (c) za jednokratne troškove ili jednokratne doprinose: odgovarajuću popratnu dokumentaciju kojom se dokazuje da je *djelovanje* pravilno provedeno.

Za dokazivanje iznosa prijavljenog kao jednokratni iznos korisnik nije obvezan iskazati stvarne pokrivene prihvatljive troškove niti dostaviti popratnu dokumentaciju kao što su računovodstvena izvješća;

- (d) za paušalne troškove ili paušalne doprinose: odgovarajuću popratnu dokumentaciju kojom se dokazuju prihvatljivi troškovi ili traženi doprinos na koje se primjenjuje paušalna stopa.

Za primijenjenu paušalnu stopu korisnik nije obvezan iskazati stvarne pokrivene prihvatljive troškove niti dostaviti popratnu dokumentaciju kao što su računovodstvena izvješća;

- (e) za financiranje koje nije povezano s troškovima: odgovarajuću popratnu dokumentaciju kojom se dokazuje da je djelovanje pravilno provedeno;

za dokazivanje iznosa prijavljenog kao financiranje koje nije povezano s troškovima korisnik nije obvezan iskazati stvarne pokriveno prihvatljive troškove niti dostaviti popratnu dokumentaciju kao što su računovodstvena izvješća;

- (f) za jedinične troškove prijavljene na temelju korisnikove uobičajene prakse troškovnog računovodstva: odgovarajuću popratnu dokumentaciju kojom se dokazuje broj prijavljenih jedinica;
- (g) za jednokratne troškove prijavljene na temelju korisnikove uobičajene prakse troškovnog računovodstva: odgovarajuću popratnu dokumentaciju kojom se dokazuje da je *djelovanje* pravilno provedeno;
- (h) za paušalne troškove prijavljene na temelju korisnikove uobičajene prakse troškovnog računovodstva: odgovarajuću popratnu dokumentaciju kojom se dokazuju prihvatljivi troškovi na koje se primjenjuje paušalna stopa.

II.20.3. Uvjeti za utvrđivanje sukladnosti prakse troškovnog računovodstva

II.20.3.1 U slučajevima iz članka II.20.2. točaka (e), (f) i (g) korisnik nije obvezan iskazati stvarne pokriveno prihvatljive troškove, ali mora osigurati da praksa troškovnog računovodstva korištena za potrebe prijave prihvatljivih troškova bude u skladu sa sljedećim uvjetima:

- (a) primijenjena praksa troškovnog računovodstva odgovara njegovoj uobičajenoj praksi troškovnog računovodstva i dosljedno se primjenjuje na temelju objektivnih kriterija neovisno o izvoru financiranja;
- (b) prijavljeni troškovi mogu se izravno poravnati s iznosima knjiženima u njegovu općem računovodstvu i
- (c) kategorije troškova upotrijebljenih za potrebe određivanja prijavljenih troškova ne uključuju neprihvatljive troškove ili troškove obuhvaćene drugim oblicima bespovratnih sredstava u skladu s člankom I.3.2.

II.20.3.2. Ako je tako predviđeno u Posebnim uvjetima, korisnik može Komisiji dostaviti zahtjev kojim od nje traži da procijeni sukladnost njegove prakse troškovnog računovodstva. Uz zahtjev, ako je to propisano Posebnim uvjetima, treba priložiti potvrdu o sukladnosti prakse troškovnog računovodstva („potvrda o sukladnosti prakse troškovnog računovodstva”).

Potvrda o sukladnosti prakse troškovnog računovodstva mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- (a) mora ju sastaviti ovlašteni revizor ili, ako je korisnik javno tijelo, nadležan i neovisni državni službenik i
- (b) mora biti sastavljena u skladu s Prilogom VII.

Potvrdom se mora potvrditi da je korisnikova praksa troškovnog računovodstva korištena za potrebe prijave prihvatljivih troškova u skladu s uvjetima utvrđenima u članku II.20.3.1. te dodatnim uvjetima koji se mogu utvrditi u Posebnim uvjetima.

II.20.3.3. Ako Komisija potvrdi sukladnost korisnikove uobičajene prakse troškovnog računovodstva, troškovi prijavljeni u skladu s tom praksom ne mogu se naknadno osporavati:

- (a) ako je stvarno korištena praksa u skladu s onom koju je odobrila Komisija i
- (b) korisnik nije zatajio nikakve informacije kako bi ishodio odobrenje svoje prakse troškovnog računovodstva.

ČLANAK II.21. – PRIHVATLJIVOST TROŠKOVA SUBJEKATA POVEZANIH S KORISNIKOM

Ako Posebni uvjeti sadržavaju odredbu o subjektima povezanim s korisnikom, troškovi nastali tim subjektima prihvatljivi su:

- (a) ako su u skladu s istim uvjetima iz članka II.19. i II.20. koji se primjenjuju na korisnika i
- (b) ako korisnik osigura da se uvjeti koji se na njega primjenjuju u skladu s člancima II.4., II.5., II.6., II.8., II.10., II.11. i II.27. primjenjuju i na taj subjekt.

ČLANAK II.22. – PRIJENOS SREDSTAVA

Korisnik može prilagoditi predviđeni proračun utvrđen u Prilogu II. prijenosima između različitih proračunskih kategorija ako se *djelovanje* provodi kako je opisano u Prilogu II. Radi takve prilagodbe nije potrebna izmjena Sporazuma, kako je predviđeno u članku II.13.

Međutim, korisnik ne može dodati troškove koji se odnose na *podugovore* koji nisu predviđeni u Prilogu II., osim ako je takve dodatne *podugovore* odobrila Komisija u skladu s člankom II.11.1. točkom (d).

Prva dva podstavka ne primjenjuju se na iznose koji su, u skladu s člankom I.3.2. točkom (a) podtočkom iii. ili točkom (c) u obliku jednokratnih iznosa ili koji su, kako je navedeno u članku I.3.2. točki (e), u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima.

ČLANAK II.23. – NEISPUNJAVANJE OBVEZA IZVJEŠTAVANJA

Komisija može otkazati Sporazum u skladu s člankom II.17.2.1. točkom (b) te smanjiti iznos bespovratnih sredstava u skladu s člankom II.25.4. ako korisnik:

- (a) u roku od 60 kalendarskih dana od kraja odgovarajućeg izvještajnog razdoblja nije dostavio zahtjev za međuplaćanje ili plaćanje preostalog iznosa popraćen dokumentima iz članka I.4.3. i I.4.4. i
- (b) taj zahtjev ne podnese ni u dodatnom roku od 60 kalendarskih dana od pisane opomene Komisije.

ČLANAK II.24. – SUSPENZIJA PLAĆANJA I ROKA PLAĆANJA

II.24.1. Suspenzija plaćanja

II.24.1.1. Razlozi za suspenziju

Komisija u bilo kojem trenutku može obustaviti, u cijelosti ili djelomično, isplatu pretfinanciranja i međuplaćanja za korisnika ili plaćanje preostalog iznosa za korisnika:

- (a) ako ima dokaze da je korisnik počinio *nepravilnosti, prijevare ili povredu obveza* u postupku dodjele ili tijekom provedbe Sporazuma;
- (b) ako ima dokaze da je korisnik počinio sustavne ili učestale *nepravilnosti, prijevare ili ozbiljnu povredu obveza* u pogledu ostalih bespovratnih sredstava koje financira Unija ili Europska zajednica za atomsku energiju („Euratom”), a koja su mu dodijeljena pod sličnim uvjetima i takve *nepravilnosti, prijekave ili povrede obveza* imaju znatan učinak na ta bespovratna sredstva; ili
- (c) ako posumnja da je korisnik počinio *znatne pogreške, nepravilnosti, prijevare ili povredu obveza* u postupku dodjele ili tijekom provedbe Sporazuma te treba provjeriti jesu li se one stvarno dogodile.

II.24.1.2. Postupak suspenzije

Korak 1. – Prije suspenzije plaćanja, Komisija mora korisniku poslati *službenu obavijest* u kojoj ga

- (a) obavješćuje o sljedećem:
 - (i) svojoj namjeri da suspendira plaćanja;
 - (ii) razlozima za suspenziju;
 - (iii) u slučajevima iz članka II.24.1.1. točaka (a) i (b), uvjetima koje je potrebno ispuniti kako bi se plaćanja nastavila te
- (b) ga poziva da se očituje u roku od 30 kalendarskih dana od primitka *službene obavijesti*.

Korak 2. – Ako Komisija ne primi primjedbe ili odluči nastaviti s postupkom unatoč zaprimljenim primjedbama, mora *službenom obaviješću* korisnika obavijestiti o sljedećem:

- (a) suspenziji plaćanja;
- (b) razlozima za suspenziju;
- (c) konačnim uvjetima pod kojima se plaćanja mogu nastaviti u slučajevima iz članka II.24.1.1. točaka (a) i (b);
- (d) okvirnom datumu završetka neophodne provjere u slučaju iz članka II.24.1.1. točke (c).

Suspenzija stupa na snagu na dan kada Komisija pošalje *službenu obavijest* o suspenziji (korak 2.).

U protivnom Komisija mora putem *službene obavijesti* korisnika obavijestiti da neće nastaviti postupak suspenzije.

II.24.1.3. Učinci suspenzije

Tijekom razdoblja odgode plaćanja korisnik nema pravo podnositi zahtjeve za plaćanje ni popratnu dokumentaciju iz članaka I.4.3. i I.4.4.

Odgovarajući zahtjevi za plaćanje i popratna dokumentacija mogu se dostaviti što je moguće prije nakon nastavka plaćanja ili se mogu dostaviti uz prvi zahtjev za plaćanje nakon nastavka plaćanja u skladu s planom utvrđenim u članku I.4.1.

Suspenzija plaćanja ne utječe na pravo korisnika da suspendira provedbu *djelovanja* u skladu s člankom II.16.1. ili da raskine Sporazum u skladu s člankom II.17.1.

II.24.1.4. Nastavak plaćanja

Kako bi Komisija mogla nastaviti plaćanja, korisnik mora što prije ispuniti tražene uvjete i o svakom napretku obavijestiti Komisiju.

Ako su ispunjeni uvjeti za nastavak plaćanja, suspenzija će se ukinuti. Komisija o tome mora obavijestiti korisnika putem *službene obavijesti*.

II.24.2. Suspenzija roka plaćanja

II.24.2.1 Komisija može u bilo kojem trenutku suspendirati rok plaćanja iz članaka I.4.2, I.4.3. i I.4.5. ako se zahtjev za plaćanje ne može odobriti iz sljedećih razloga:

- (a) nije u skladu sa Sporazumom;
- (b) nije predočena odgovarajuća popratna dokumentacija ili
- (c) postoji sumnja u pogledu prihvatljivosti troškova prijavljenih u financijskim izvještajima te su neophodne dodatne provjere, uvidi, revizije ili istrage.

II.24.2.2 Komisija mora putem *službene obavijesti* korisnika obavijestiti o:

- (a) suspenziji i
- (b) razlozima za suspenziju.

Suspenzija stupa na snagu na dan kada Komisija pošalje *službenu obavijest*.

II.24.2.3 Ako više nisu ispunjeni uvjeti za suspenziju roka plaćanja, suspenzija se ukida i preostalo razdoblje nastavlja teći.

Ako suspenzija traje dulje od dva mjeseca, korisnik može pitati Komisiju hoće li se nastaviti.

Ako je rok plaćanja suspendiran zato što tehnička izvješća ili financijski izvještaji nisu u skladu sa Sporazumom te nije dostavljeno revidirano izvješće ili izvještaj ili su dostavljeni, ali su odbijeni, Komisija može raskinuti Sporazum u skladu s člankom II.17.2.1. točkom (b) i smanjiti iznos bespovratnih sredstava u skladu s člankom II.25.4.

ČLANAK II.25. – IZRAČUN KONAČNOG IZNOSA BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Konačni iznos bespovratnih sredstava ovisi o opsegu u kojem je *djelovanje* provedeno u skladu s uvjetima Sporazuma.

Komisija izračunava konačni iznos bespovratnih sredstava u trenutku plaćanja preostalog iznosa. Izračun uključuje sljedeće korake:

- Korak 1. – primjena stope nadoknade na prihvatljive troškove te zbrajanje jediničnih, paušalnih i jednokratnih doprinosa

Korak 2. – ograničenje na *najviši iznos bespovratnih sredstava*

Korak 3. – smanjenje zbog pravila o zabrani stvaranja dobiti

Korak 4. – smanjenje zbog nepravilne provedbe ili kršenja drugih obveza.

II.25.1. Korak 1. – primjena stope nadoknade na prihvatljive troškove te zbrajanje jediničnih, paušalnih i jednokratnih doprinosa

Ovaj se korak primjenjuje na sljedeći način:

- (a) ako su, kako je predviđeno u članku I.3.2. točki (a) podtočki i., bespovratna sredstva u obliku nadoknade prihvatljivih troškova, stopa nadoknade utvrđena u tom članku primjenjuje se na prihvatljive troškove *djelovanja* koje je odobrila Komisija za odgovarajuće kategorije troškova, korisnika i njegovih povezanih subjekata;
- (b) ako su, kako je predviđeno u članku I.3.2. točki (a) podtočkama od ii. do v., bespovratna sredstva u obliku nadoknade prihvatljivih jediničnih, jednokratnih ili paušalnih troškova, stopa nadoknade utvrđena u tom članku primjenjuje se na te prihvatljive troškove koje je odobrila Komisija za odgovarajuće kategorije troškova, korisnika i njegovih povezanih subjekata.

Vrijednost rada volontera prijavljena kao izravni prihvatljivi troškovi za odgovarajućeg korisnika i povezane subjekte mora biti ograničena na sljedeći iznos, ovisno o tome što je niže:

- i. ukupne izvore financiranja koji su navedeni u završnom financijskom izvještaju i koje je prihvatila Komisija, uvećane za pedeset posto ili
- ii. vrijednost rada volontera navedenu u predviđenom proračunu iz Priloga II.;

- (c) ako su, kako je predviđeno u članku I.3.2. točki (b), bespovratna sredstva u obliku jediničnog doprinosa, jedinični doprinos utvrđen u tom članku množi se sa stvarnim brojem jedinica koje je za korisnika i njegove povezane subjekte odobrila Komisija;

- (d) ako se, u skladu s člankom I.3.2. točkom (c), bespovratna sredstva dodjeljuju u obliku jednokratnog doprinosa, Komisija primjenjuje jednokratni iznos utvrđen u tom članku za korisnika i njegove povezane subjekte ako utvrdi da su odgovarajući zadaci ili dio *djelovanja* pravilno provedeni u skladu s Prilogom II.;

- (e) ako se, u skladu s člankom I.3.2. točkom (d), bespovratna sredstva dodjeljuju u obliku paušalnog doprinosa, paušalna stopa navedena u tom članku primjenjuje se na

prihvatljive troškove ili na doprinos koji je Komisija odobrila korisniku i njegovim povezanim subjektima;

- (f) ako se, u skladu s člankom I.3.2. točkom (e), bespovratna sredstva dodjeljuju u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima, Komisija primjenjuje iznos utvrđen u tom članku za odgovarajućeg korisnika i njegove povezane subjekte ako utvrdi da su [ispunjeni uvjeti navedeni u Prilogu I.] [i] [ostvareni rezultati navedeni u Prilogu I.].

Ako se u članku I.3.2. predviđa kombinacija različitih oblika bespovratnih sredstava, dobivene iznose potrebno je zbrojiti.

II.25.2. Korak 2. – ograničenje na najviši iznos bespovratnih sredstava

Ukupni iznos koji Komisija isplaćuje korisniku ni u kojem slučaju ne smije biti viši od najvišeg iznosa bespovratnih sredstava.

Ako je iznos dobiven primjenom koraka 1. viši od tog najvišeg iznosa, konačni iznos bespovratnih sredstava ograničava se na potonji iznos.

Ako je rad volontera prijavljen kao dio izravnih prihvatljivih troškova, konačni iznos bespovratnih sredstava ograničen je na iznos ukupnih prihvatljivih troškova i doprinosa koje je odobrila Komisija, umanjen za iznos rada volontera koji je odobrila Komisija.

II.25.3. Korak 3. – smanjenje zbog pravila o zabrani stvaranja dobiti

Bespovratnim sredstvima ne smije se stvarati dobit korisniku, osim ako je u Posebnim uvjetima određeno drukčije.

Dobit se izračunava na sljedeći način:

- (a) višak ukupnih primitaka djelovanja nad ukupnim prihvatljivim troškovima djelovanja izračunava se kako slijedi:

{ primici djelovanja

umanjeni za

konsolidirane ukupne prihvatljive troškove i doprinose koje je odobrila Komisija, koji odgovaraju iznosima utvrđenima u skladu s člankom II.25.1.
}

Primici djelovanja izračunavaju se na sljedeći način:

{ prihod ostvaren djelovanjem za korisnika i povezane subjekte koji nisu neprofitne organizacije

uvećan za

iznos dobiven primjenom koraka 1. i 2. }

Prihod ostvaren djelovanjem konsolidirani je prihod koji je utvrđen, ostvaren ili potvrđen za korisnika i povezane subjekte koji nisu neprofitne organizacije na datum kada je korisnik sastavio zahtjev za plaćanje preostalog iznosa.

Sljedeće se ne smatra primicima:

- (i) doprinosi u naravi i financijski doprinosi trećih strana;
 - (ii) u slučaju bespovratnih sredstava za poslovanje, iznosi namijenjeni povećanju rezervi.
- (b) Ako je iznos izračunan u skladu s točkom (a) pozitivan, taj se iznos odbija od iznosa izračunanog primjenom koraka 1. i 2., razmjerno konačnoj stopi nadoknade stvarnih prihvatljivih troškova djelovanja koje je Komisija odobrila za kategorije troškova iz članka I.3.2. točke (a) podtočke i.

II.25.4. Korak 4. – smanjenje zbog neispravne provedbe ili kršenja drugih obveza

Komisija može smanjiti *najviši iznos bespovratnih sredstava* ako *djelovanje* nije provedeno na pravilan način opisan u Prilogu II. (tj. ako uopće nije provedeno ili je provedeno loše, djelomično ili kasno) ili ako je prekršena neka druga obveza iz Sporazuma.

Iznos smanjenja razmjeran je stupnju u kojem je *djelovanje* nepravilno provedeno ili težini povrede obveza.

Prije smanjenja iznosa bespovratnih sredstava Komisija mora korisniku poslati *službenu obavijest* u kojoj ga

(a) obavješćuje o sljedećem:

- (i) svojoj namjeri da smanji *najviši iznos bespovratnih sredstava*;
- (ii) iznosu za koji namjerava smanjiti bespovratna sredstva;
- (iii) razlozima za smanjenje te

(b) ga poziva da dostavi očitovanje u roku od 30 kalendarskih dana od primitka službene obavijesti.

Ako Komisija ne primi nikakve primjedbe ili odluči izvršiti smanjenje unatoč zaprimljenim primjedbama, o svojoj će odluci obavijestiti korisnika dostavom *službene obavijesti*.

U slučaju smanjenja iznosa bespovratnih sredstava Komisija mora izračunati smanjeni iznos bespovratnih sredstava oduzimanjem iznosa smanjenja (izračunanog razmjerno nepravilnoj provedbi *djelovanja* ili težini povrede obveza) od *najvišeg iznosa bespovratnih sredstava*.

Konačni iznos bespovratnih sredstava odgovara nižem od sljedećih dvaju iznosa:

(a) iznosu dobivenom primjenom koraka od 1. do 3. ili

(b) smanjenom iznosu bespovratnih sredstava dobivenom primjenom koraka 4.

ČLANAK II.26. – POVRAT SREDSTAVA

II.26.1. Povrat sredstava

Ako je neki iznos potrebno vratiti u skladu s uvjetima Sporazuma, korisnik mora vratiti Komisiji predmetni iznos.

Korisnik je odgovoran za vraćanje iznosa koji je Komisija neopravdano isplatila kao doprinos za troškove nastale njegovim povezanim subjektima.

II.26.2. Postupak povrata

Prije traženja povrata Komisija mora korisniku uputiti *službenu obavijest* koja sadržava:

- (a) obavijest o njezinoj namjeri da zatraži povrat neopravdano plaćenog iznosa;
- (b) iznos dugovanja i razloge za povrat te
- (c) poziv za dostavu očitovanja u utvrđenom roku.

Ako korisnik ne dostavi primjedbe ili ako unatoč dostavljenim primjedbama korisnika Komisija odluči provesti postupak povrata sredstava, Komisija može potvrditi povrat slanjem *službene obavijesti* korisniku koja sadržava obavijest o terećenju, navodeći uvjete i datum plaćanja.

Ako se plaćanje ne izvrši do datuma utvrđenog u obavijesti o terećenju, Komisija dugovani iznos naplaćuje:

- (a) prijebom, bez prethodne suglasnosti korisnika, s iznosima koje korisniku eventualno duguje Komisija ili izvršna agencija (iz proračuna Unije ili Europske zajednice za atomsku energiju (Euratom)) („prijeb”);

U iznimnim okolnostima, kad je to nužno kako bi se zaštitili financijski interesi Unije, Komisija može izvršiti prijeb prije datuma dospijeća.

Protiv prijeba može se pokrenuti postupak pred Općim sudom Europske unije u skladu s člankom 263. UFEU-a;

- (b) iskorištavanjem financijskog jamstva ako je to predviđeno u skladu s člankom I.4.2. („iskorištavanje financijskog jamstva“);
- (c) pokretanjem sudskog postupka predviđenog u članku II.18.2. ili Posebnim uvjetima odnosno donošenjem izvršive odluke predviđene u članku II.18.3.

II.26.3. Zatezne kamate

Ako se plaćanje ne izvrši do datuma navedenog u obavijesti o terećenju, iznos za povrat uvećava se za zatezne kamate po stopi utvrđenoj člankom I.4.13. koje se obračunavaju od dana nakon dana dospijeća plaćanja navedenog u obavijesti o terećenju do uključivo dana kada Komisija primi uplatu cijelog iznosa.

Djelomična plaćanja najprije se koriste za podmirenje naknada i zateznih kamata, a potom za podmirenje glavnice.

II.26.4. Bankovne naknade

Bankovne naknade naplaćene u postupku povrata mora platiti korisnik, osim ako se primjenjuje Direktiva 2007/64/EZ⁴ 5.

ČLANAK II.27. – PROVJERE, REVIZIJE I OCJENJIVANJE

II.27.1. Tehničke i financijske provjere, revizije, privremena i završna ocjenjivanja

Komisija može tijekom ili nakon provedbe *djelovanja* provesti tehničke i financijske provjere i revizije kako bi utvrdila provodi li korisnik to *djelovanje* pravilno te poštuje li obveze iz Sporazuma. Može provjeriti i zakonom propisane evidencije korisnika radi periodične ocjene jednokratnih iznosa, jediničnih troškova ili paušalnih iznosa.

S informacijama i dokumentima dostavljenima u okviru provjera i revizija treba postupati kao s povjerljivima.

Osim toga, Komisija može provesti privremeno ili završno ocjenjivanje učinka *djelovanja* u odnosu na cilj predmetnog programa Unije.

Provjere, revizije ili ocjene može izravno provoditi osoblje Komisije ili vanjsko tijelo ovlašteno za provođenje tih postupaka u ime Komisije.

Komisija može pokrenuti takve provjere, revizije ili ocjene tijekom provedbe Sporazuma i u razdoblju od pet godina od datuma plaćanja preostalog iznosa. To se razdoblje ograničava na tri godine ako *najviši iznos bespovratnih sredstava* ne premašuje 60 000 EUR.

Smatra se da je postupak provjere, revizije ili ocjene pokrenut na dan primitka obavijesti Komisije o pokretanju takvog postupka.

Ako se provodi revizija nad povezanim subjektom, korisnik mora o tome obavijestiti povezani subjekt.

II.27.2. Obveza čuvanja dokumenata

Tijekom petogodišnjeg razdoblja koje počinje teći od datuma plaćanja preostalog iznosa korisnik na prikladnom mediju za pohranu podataka čuva sve izvorne dokumente, a posebno računovodstvenu i poreznu dokumentaciju, uključujući digitalizirane izvornike ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom i u skladu s uvjetima koji su u njemu utvrđeni.

Ako *najviši iznos bespovratnih sredstava* nije viši od 60 000 EUR, razdoblje čuvanja dokumenata ograničava se na tri godine.

Razdoblja propisana u prvom i drugom podstavku produljuju se ako su u tijeku revizije, žalbeni postupci, parnični postupci ili postupci naplate potraživanja koji se odnose na bespovratna sredstva, uključujući u slučajevima navedenima u članku II.27.7. U tim

⁴ Direktiva 2007/64/EZ⁴ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ.

slučajevima korisnik mora čuvati dokumente dok te revizije, žalbeni postupci, parnični postupci ili postupci naplate potraživanja ne završe.

II.27.3. Obveza pružanja informacija

Korisnik mora dostaviti sve informacije koje zatraži Komisija ili neko drugo vanjsko tijelo koje je Komisija ovlastila, uključujući informacije u elektroničkom obliku.

Ako korisnik ne ispuni obvezu utvrđenu u prvom podstavku, Komisija može smatrati:

- (a) neprihvatljivima sve troškove koji u podacima koje je dostavio korisnik nisu potkrijepljeni s dovoljno dokaza;
- (b) neopravdanim svako financiranje koje nije povezano s troškovima, kao i sve jedinične, jednokratne ili paušalne doprinose koji u podacima koje je dostavio korisnik nisu potkrijepljeni s dovoljno dokaza.

II.27.4. Posjeti na licu mjesta

Tijekom posjeta na licu mjesta korisnik mora osoblju Komisije i vanjskom osoblju koje je ovlastila Komisija omogućiti pristup lokacijama i prostorima u kojima se provodi ili se provodilo *djelovanje* te pristup svim potrebnim informacijama, uključujući informacije u elektroničkom obliku.

Korisnik mora osigurati da informacije budu dostupne u trenutku posjeta na licu mjesta te ih predati u odgovarajućem obliku.

Ako korisnik odbije omogućiti pristup lokacijama, prostorima i informacijama traženima u skladu s prvim i drugim podstavkom, Komisija može smatrati:

- (a) neprihvatljivima sve troškove koji u podacima koje je dostavio korisnik nisu potkrijepljeni s dovoljno dokaza;
- (b) neopravdanim svako financiranje koje nije povezano s troškovima, kao i sve jedinične, jednokratne ili paušalne doprinose koji u podacima koje je dostavio korisnik nisu potkrijepljeni s dovoljno dokaza.

II.27.5. Kontradiktorni revizijski postupak

Na temelju nalaza revizije treba sastaviti privremeno izvješće („nacrt revizijskog izvješća”). Komisija ili njezin ovlaštenu zastupnik moraju izvješće poslati korisniku, koji na izvješće može dostaviti primjedbe u roku od 30 kalendarskih dana od njegova primitka. Završno izvješće („završno revizijsko izvješće”) mora se dostaviti korisniku u roku od 60 kalendarskih dana od isteka roka za dostavu primjedaba.

II.27.6. Učinci nalaza revizije

Na temelju konačnih nalaza revizije Komisija može poduzeti mjere koje smatra potrebnima, među ostalim zatražiti povrat cjelokupnog ili dijela iznosa koje je platila u skladu s člankom II.26.

U slučaju konačnih nalaza revizije dobivenih nakon plaćanja preostalog iznosa, iznos koji treba vratiti odgovara razlici revidiranog konačnog iznosa bespovratnih sredstava utvrđenog u

skladu s člankom II.25. i ukupnog iznosa isplaćenog korisniku na temelju Sporazuma za provedbu *djelovanja*.

II.27.7. Ispravak sustavnih ili učestalih pogrešaka, nepravilnosti, prijevара ili kršenja obveza

II.27.7.1 Komisija može primijeniti nalaze revizija drugih bespovratnih sredstava na predmetna bespovratna sredstva:

- (a) ako se utvrdi da je korisnik počinio sustavne ili učestale *nepravilnosti, prijevара* ili *povredu obveza* u pogledu ostalih bespovratnih sredstava EU-a i Euratoma koja su mu dodijeljena pod sličnim uvjetima i takve *nepravilnosti, prijevара* ili *povrede obveza* imaju znatan učinak na ta bespovratna sredstva i
- (b) ako se korisniku u razdoblju navedenom u članku II.27.1. putem *službene obavijesti* dostave konačni nalazi revizije zajedno s popisom bespovratnih sredstava na koja nalazi utječu.

Proširenje nalaza može dovesti do sljedećeg:

- (a) odbijanja troškova kao neprihvatljivih;
- (b) smanjenja bespovratnih sredstava u skladu s člankom II.25.4.;
- (c) traženja povrata nepropisno plaćenih iznosa u skladu s člankom II.26.;
- (d) suspenzije plaćanja u skladu s člankom II.24.1.;
- (e) suspenzije provedbe *djelovanja* u skladu s člankom II.16.2.;
- (f) raskida u skladu s člankom II.17.2.

II.27.7.2. Komisija putem *službene obavijesti* mora obavijestiti korisnika o sustavim ili učestalim nepravilnostima, prijevarama ili povredama obveza i o svojoj namjeri da proširi nalaze revizije te mu dostaviti popis bespovratnih sredstava na koja nalazi utječu.

- (a) Ako se nalazi odnose na prihvatljivost troškova, postupak je sljedeći:

Korak 1. – *Službena obavijest* mora sadržavati sljedeće:

- a) poziv na dostavu očitovanja o popisu bespovratnih sredstava na koja nalazi utječu;
- b) zahtjev za dostavu revidiranih financijskih izvještaja za sva bespovratna sredstva na koja nalazi utječu;
- c) ako je moguće, stopu ispravka za ekstrapolaciju koju je Komisija utvrdila za izračun iznosa koji se odbijaju na temelju sustavnih i učestalih pogrešaka, *nepravilnosti, prijevара* ili povrede obveza ako korisnik:
 - smatra da nije moguće ili izvedivo dostaviti revidirane financijske izvještaje ili
 - ne želi dostaviti revidirane financijske izvještaje.

Korak 2. – Korisnik u roku od 60 kalendarskih dana od primitka *službene obavijesti* može dostaviti primjedbe i revidirane financijske izvještaje ili predložiti obrazloženu alternativnu metodu ispravka. Komisija može produljiti to razdoblje u opravdanim slučajevima.

Korak 3. – Ako korisnik dostavi revidirane financijske izvještaje u kojima su nalazi uzeti u obzir, Komisija će iznos za ispravak utvrditi na temelju tih revidiranih izvještaja.

Ako korisnik predloži alternativnu metodu ispravka i Komisija je prihvati, Komisija mora putem *službene obavijesti* korisnika obavijestiti o sljedećem:

- a) da prihvaća alternativnu metodu;
- b) o revidiranim prihvatljivim troškovima utvrđenima primjenom te metode.

U protivnom Komisija mora putem *službene obavijesti* obavijestiti korisnika o sljedećem:

- a) da ne prihvaća očitovanje ili predloženu alternativnu metodu;
- b) revidiranim prihvatljivim troškovima utvrđenima primjenom metode ekstrapolacije o kojoj je prvobitno obavijestila korisnika.

Ako se sustavne ili učestale *nepravilnosti, prijevare* ili *povrede obveza* otkriju nakon plaćanja preostalog iznosa, iznos za povrat odgovara razlici između sljedećeg:

- a) revidiranog konačnog iznosa bespovratnih sredstava, utvrđenog u skladu s člankom II.25. na temelju revidiranih prihvatljivih troškova koje je korisnik prijavio, a Komisija odobrila ili na temelju revidiranih prihvatljivih troškova nakon ekstrapolacije i
- b) ukupnog iznosa plaćenog korisniku na temelju Sporazuma za provedbu *djelovanja*;

(b) ako se nalazi odnose na nepravilnu provedbu ili kršenje neke druge obveze, postupak je sljedeći:

Korak 1. – *Službena obavijest* mora sadržavati sljedeće:

- a) poziv korisniku da dostavi primjedbe na popis bespovratnih sredstava na koje nalazi utječu i
- b) paušalnu stopu ispravka koju Komisija namjerava primijeniti na *najviši iznos bespovratnih sredstava* ili njihov dio, u skladu s načelom proporcionalnosti.

Korak 2. – Korisnik u roku od 60 kalendarskih dana od primitka *službene obavijesti* može dostaviti primjedbe ili predložiti valjano obrazloženu alternativnu paušalnu stopu.

Korak 3. – Ako prihvati alternativnu paušalnu stopu koju je predložio korisnik, Komisija mora putem *službene obavijesti* obavijestiti korisnika o sljedećem:

- a) da prihvaća alternativnu paušalnu stopu;
- b) ispravljenom iznosu bespovratnih sredstava utvrđenom primjenom te paušalne stope.

U protivnom Komisija mora putem *službene obavijesti* obavijestiti korisnika o sljedećem:

- a) da ne prihvaća primjedbe ili predloženu alternativnu paušalnu stopu;
- b) ispravljenom iznosu bespovratnih sredstava utvrđenom primjenom paušalne stope o kojoj je prvobitno obavijestila korisnika.

Ako se sustavne ili učestale *nepravilnosti, prijevare* ili *povrede obveza* otkriju nakon plaćanja preostalog iznosa, iznos za povrat odgovara razlici između sljedećeg:

- (i) revidiranog konačnog iznosa bespovratnih sredstava nakon ispravka uz primjenu paušalne stope i
- (ii) ukupnog iznosa plaćenog korisniku na temelju Sporazuma za provedbu *djelovanja*.

II.27.8. Provjere i inspekcije koje provodi OLAF

Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) ima ista prava kao i Komisija, posebno pravo pristupa, za potrebe provjera i istraga.

Na temelju Uredbe Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96⁶ i Uredbe (EU, Euratom) br. 883/2013⁷ OLAF može provoditi provjere i inspekcije na terenu u skladu s postupcima utvrđenima zakonodavstvom Unije za zaštitu financijskih interesa Unije od *prijevара* i ostalih *nepravilnosti*.

Prema potrebi Komisija na temelju nalaza OLAF-a može zatražiti povrat sredstava od korisnika.

Osim toga, nalazi OLAF-ove istrage mogu biti osnova za pokretanje kaznenog progona u skladu s nacionalnim pravom.

II.27.9. Provjere i revizije koje provodi Europski revizorski sud

Europski revizorski sud i Ured europskog javnog tužitelja, koji je osnovan Uredbom Vijeća (EU) 2017/1939 („EPPO”), imaju jednaka prava kao i Komisija, osobito pravo pristupa, za potrebe provjera i revizija.

⁶ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevара i ostalih nepravilnosti.

⁷ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF).